

УДК 373.2.091.39:004

DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2026-2\(227\)-147-151](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2026-2(227)-147-151)**ВАШАК ОКСАНА ОЛЕКСІЇВНА,**

кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри дошкільної освіти,
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка,
м. Полтава, Україна

Oksana Vashak,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
at the Department of Preschool Education,
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University, Poltava, Ukraine

E-mail: vashak1971.oa@gmail.com**ORCID iD:** <https://orcid.org/0009-0006-5079-6555>**БАБЮК ТЕТЯНА ЙОСИПІВНА,**

кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри теорії та методик дошкільної освіти,
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,
м. Кам'янець-Подільський, Україна

Tetiana Babiuk,

Ph.D. of Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Department
of Theory and Methodology of Preschool Education,
Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University, Kamianets-Podilskyi, Ukraine

E-mail: babiuk_tetiana@kpnpu.edu.ua**ORCID iD:** <https://orcid.org/0000-0002-7199-1951>

ГОТОВНІСТЬ ДИТИНИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ

А Публікація висвітлює проблему наступності дошкільної та початкової освіти. Особливу роль приділено питанню готовності дитини старшого дошкільного віку до навчання в початковій школі. Здійснено аналіз наукових праць зарубіжних і вітчизняних учених, які розглядали сутність і компоненти готовності дошкільників до навчання в школі.

Мета статті полягає у теоретичному аналізі сучасних педагогічних підходів щодо готовності дитини старшого дошкільного віку до навчання в початковій школі та розкритті перспективи розвитку цієї проблеми.

Висвітлена актуальність питання, що обумовлена тим, що значний відсоток сучасних дітей має низький рівень підготовки, що може свідчити про недостатньо сформовані у них компоненти готовності, як-от: психологічний, емоційно-вольовий, соціальний. Тому проблема готовності дитини старшого дошкільного віку до навчання в початковій школі залишається недостатньо розкритою.

Послугуючись працями науковців, визначені базові поняття. Зокрема, поняття «готовність дитини до шкільного навчання» розкривається як складне психолого-педагогічне утворення, як цілісна своєрідність інтелектуального розвитку дитини та її психологічних особливостей, без яких неможливо навчатися в школі, як стан потенційних і тому ідеальних можливостей дитини, а шкільна зрілість, це стан її актуальних і реальних можливостей.

Розкриті основні сучасні педагогічні підходи щодо готовності дитини старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі. Зокрема, індивідуалізація навчання; комплексний, ігровий, проєктно-тематичний підходи; педагогіка партнерства; технології раннього розвитку; підготовка до навчання через набуття соціальних навичок.

Наголошено на тому, що загальним показником готовності дитини до школи є позитивне ставлення до шкільного навчання. Тому у публікації виокремлені основні напрями роботи з дітьми старшого дошкільного віку, які спрямовані на формування когнітивних та емоційних навичок.

Ключові слова: наступність дошкільної та початкової освіти; готовність дітей старшого дошкільного віку до навчання у школі; сучасні педагогічні підходи до навчання дітей у початковій школі

READINESS OF OLDER PRESCHOOL CHILDREN FOR LEARNING IN PRIMARY SCHOOL: MODERN PEDAGOGICAL APPROACHES

С The publication highlights the problem of continuity between preschool and primary education. Special attention is paid to the issue of the readiness of older preschool children for learning in primary school. An analysis of scientific works by foreign and Ukrainian researchers who studied the essence and components of preschool children's readiness for school is presented.

The purpose of the article is to provide a theoretical analysis of modern pedagogical approaches to the readiness of older preschool children for learning in primary school and to reveal the prospects for the further development of this issue.

The relevance of the topic is explained by the fact that a significant percentage of modern children demonstrate a low level of preparation, which may indicate insufficiently formed components of readiness, such as psychological, emotional-volitional, and social readiness. Therefore, the problem of older preschool children's readiness for learning in primary school remains insufficiently explored.

Based on the works of scholars, key concepts have been defined. In particular, the concept of "a child's readiness for school learning" is described as a complex psychological and pedagogical formation, and as an integral characteristic of a child's intellectual development and psychological features, without which learning at school is impossible. It is also understood as a state of the child's potential and ideal opportunities, while school maturity is the state of the child's actual and real opportunities.

The main modern pedagogical approaches to the readiness of older preschool children for learning in primary school are revealed. These include the individualization of learning, a comprehensive approach, a play-based approach, a project-based thematic approach, partnership pedagogy, early development technologies, and preparation for learning through the acquisition of social skills.

It is emphasized that the general indicator of a child's readiness for school is a positive attitude toward school learning. Therefore, the publication identifies the main areas of work with older preschool children aimed at developing cognitive and emotional skills.

Keywords: continuity between preschool and primary education; readiness of older preschool children for school learning; modern pedagogical approaches to teaching children in primary school

Актуальність проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими практичними завданнями.

Найважливішим етапом у розвитку дитини старшого дошкільного віку є її готовність до навчання в початковій школі. На сучасному етапі розвитку освіти цей процес набуває особливої актуальності. Від цього залежить не тільки успішна адаптація дитини до шкільного життя, але й її мотивація до навчання, а також соціальна інтеграція. Тому найпріоритетнішим завданням дошкільної освіти у Законі України «Про дошкільну освіту», Національній стратегії розвитку освіти в Україні, а також у чинних комплексних освітніх програмах розвитку, навчання та виховання дітей є набуття старшими дошкільниками особистісної зрілості перед початком їх вступу до школи [5; 8].

У Базовому компоненті дошкільної освіти розкриті головні компетентності, що будуються на принципі наступності між дошкільною та початковою освітою. У документі наголошується на тому, що наступність і перспективи розвитку дитини повинні забезпечуватися завдяки узгодженості та цільовій єдності підходів до розвитку дитини на етапі дошкільної освіти та початкової школи [1, с. 26].

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Учені Т. Піроженко, І. Карабаєва, Л. Соловйова, О. Хартман наголошують на тому, що особливу актуальність в умовах сучасних освітніх реформ та упровадження нової нормативно-правової бази все більше уваги набуває проблема наступності дошкільної освіти та початкового навчання [9].

Упродовж певного часу проблему підготовки та готовності дитини до шкільного навчання, наступності дошкільної та початкової освіти досліджували різні вітчизняні та зарубіжні науковці. Велику увагу проблемі особистісно-орієнтованого підходу приділяли вчені І. Бех, А. Богуш, О. Кононко та ін. Висвітлювали у наукових працях різного характеру проблеми дошкільної та початкової освіти видатні дослідники Л. Артемова, С. Ладивір, О. Проскура та ін. Вивчали безпосередньо питання наступності дошкільної й початкової освіти знані українські вчені З. Борисова, О. Киричук, В. Кузь та ін. Розкривали у своїх дослідженнях проблеми сутності та компоненти готовності дитини до навчання в школі вчені О. Косенчук, В. Кравченко, В. Котирло та ін.

Оскільки ця проблема є багатоаспектною, дослідники, підкреслюючи її важливість, акцентували увагу на комплексному розвитку у дитини старшого дошкільного віку інтелектуальної, емоційно-вольової та соціальної сфер, тобто наголошували як на психологічних, так і на педагогічних аспектах готовності до навчання у початковій школі.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Актуальність проблеми обумовлюється багатьма чинниками. Сучасні дослідження показують, що значний відсоток дітей приходить до початкової школи навчатися, маючи низький рівень підготовки. Це може говорити про те, що у них недостатньо сформовані компоненти готовності, як-от: психологічний, емоційно-вольовий, соціальний. Як бачимо, проблема готовності дитини старшого дошкільного віку до навчання в початковій школі залишається невирішеною. Якісна реалізація завдань цієї проблеми буде полягати у тісній співпраці всіх учасників освітнього процесу, суспільства та держави.

На нашу думку, вкрай важливим є те, щоб педагоги закладів дошкільної освіти (ЗДО) разом з батьками створили для дітей старшого дошкільного віку правильне, з дотриманням усіх методичних вимог, сучасне освітнє середовище у ЗДО. Саме так можна забезпечити високий рівень готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі. Якість реалізації цієї проблеми буде залежати від професіоналізму та педагогічної компетентності вихователів, батьків, а також співпраці з учителями початкової школи.

Такий педагогічний підхід дасть можливість урахувати особливості фізичної, інтелектуальної, комунікативної, мотиваційної, емоційно-вольової сфер кожної дитини. Тому, дотримуючись гуманного підходу, потрібно здійснювати особистісно-орієнтоване виховання, формувати соціальні навички, розвивати наочно-образне й критичне мислення у дітей.

Аналіз вітчизняних і зарубіжних психолого-педагогічних праць дав підстави стверджувати, що проблема вивчення сучасних педагогічних підходів щодо готовності дитини старшого дошкільного віку до навчання в початковій школі, є недостатньо вивченою, що й зумовило вибір теми наукового дослідження.

Мета статті полягає у теоретичному аналізі сучасних педагогічних підходів щодо готовності дитини старшого дошкільного віку до навчання в початковій школі та розкритті перспективи розвитку цієї проблеми.

Викладення основного матеріалу. Досліджуючи проблему готовності дитини до шкільного навчання, Н. Черепаня наголошує на тому, що це складне психолого-педагогічне утворення. На думку вченої, це поняття розуміється як цілісна своєрідність інтелектуального розвитку дитини та її психологічних особливостей, без яких неможливо навчатися в школі. Дослідниця акцентує увагу на тому, що готовність – це стан потенційних і тому ідеальних можливостей дитини, а шкільна зрілість – це стан її актуальних і реальних можливостей [14, с. 18].

На думку науковців Л. Бризюк, С. Максисменко, К. Максименко, О. Холтобіна, наступність може бути у різних формах. Їх вибір може бути обумовлений ступенем взаємозв'язку та змістовими компонентами закладу дошкільної освіти та початкової школи [3; 7; 12].

Видатна українська дослідниця Т. Поніманська у свій час акцентувала увагу на тому, що готовність дитини до шкільного навчання є інтегративною характеристикою психічного розвитку дитини. Вчена підкреслювала важливу роль компонентів, що забезпечують її успішну адаптацію до умов і вимог школи. Цей феномен, підкреслювала Т. Поніманська, постає як загальна, тобто психологічна і спеціальна готовність до навчання в школі, де розкриваються рівні розвитку тих психологічних якостей, що найбільше сприяють нормальному входженню в шкільне життя, формуванню навчальної діяльності [10, с. 180].

У наукових роботах учених М. Варченко, Л. Черногуб [4], О. Косенчук [6] наголошується на тому, що дитина, яка психологічно не готова до шкільного навчання, відчуватиме труднощі у комунікації, а також у нерозумінні вимог учителя та дотримання правил поведінки у школі. Тому вкрай важливим є дотримання принципу наступності дошкільної освіти та початкової школи.

Серед сучасних педагогічних підходів до навчання дитини старшого дошкільного віку у початковій школі виділяють: індивідуалізацію навчання; комплексний, ігровий, проєктно-тематичний підходи; педагогіку партнерства; технології раннього розвитку; підготовку до навчання через набуття соціальних навичок. Розкриємо їх детальніше.

Педагогічна стратегія розвитку, як наголошують науковці Т. Піроженко, І. Карабаєва, Л. Соловйова, Л. Хартман, зорієнтована на індивідуальний підхід до кожної дитини. У цьому й полягає індивідуалізація навчання. Так само, як і вихователі ЗДО, так і вчителі початкової школи повинні враховувати специфіку та особливості вікового періоду, дотримуючись принципу природовідповідності та ураховуючи психологічні особливості розвитку кожної дитини. Для формування готовності дитини старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі важливо створити педагогічні умови, які б сприяли розвитку її впевненості та самостійності. Важливим є наступний, комплексний підхід, який передбачає декілька аспектів

щодо готовності дитини до навчання в початковій школі. Перший аспект – це психологічна готовність, а також емоційна стабільність, здатність до саморегуляції, здатність до спілкування та соціальної адаптації дитини. Другий аспект – інтелектуальна готовність дитини. Розвиток пізнавальних процесів мислення, уваги, пам'яті, уяви та початкові знання та навички. Останній третій аспект – фізична готовність, який передбачає розвиток моторики, здатність до тривалої концентрації уваги, виконання фізичних вправ, необхідних для навчання [9, с. 2].

Наступний педагогічний підхід – ігровий. Вимогами до сучасних педагогічних підходів щодо готовності дитини до шкільного навчання є формування «вмінь учитися» виключно через ігрову діяльність.

Аналіз сучасних психолого-педагогічних праць дає можливість стверджувати, що вкрай важливим є використання ігрових технологій, починаючи з раннього віку й тоді у старшому дошкільному віці, вихователі продовжують розвивати логіко-математичне мислення, мовлення, творчість у дітей. Нині це досить поширений педагогічний підхід у закладах дошкільної освіти. Адже сучасні педагогічні методики, зокрема, методики раннього розвитку, на думку вчених, мають значний вплив на формування готовності дитини уже старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі. Тому, на нашу думку, важливим є впровадження методів раннього навчання з математики, мови, природи, образотворчого мистецтва, музики. Це дозволить дітям у майбутньому розвивати критичне мислення, а також здатність до систематизації знань [2, с. 23].

Ураховуючи вікові особливості дітей дошкільного віку, на нашу думку, саме ігрові методи навчання є найефективнішими. Наприклад, використовуючи різні конструктори, сюжетно-рольові ігри, ігри з буквами і цифрами, можемо здійснювати мовленнєвий і сенсорний розвиток, логіко-математичне мислення, що може покращити готовність дітей до навчання в початковій школі.

Наразі вихователі старших вікових груп досить широко використовують ігрові технології. Адже використання сюжетно-рольових ігор з правилами, а також, наприклад LEGO-конструювання, розвиває у дітей творчість і логіку.

Важливим для формування готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі є проєктно-тематичний підхід. Саме він може не тільки зацікавити дитину, але й стимулювати її пізнавальну активність. Індивідуальна робота над певною темою або створення спільних робіт, як правило, розвиває у дошкільників уміння працювати в команді.

Як бачимо, залучення дітей до створення проєктів стимулює пізнавальний інтерес та їхню пошукову активність.

Наступний педагогічний підхід – педагогіка партнерства. Освітні реформи, що відбуваються у початковій школі, вбачають головним пріоритетом педагогіку партнерства, на засадах якої розробляються нові педагогічні підходи до навчання та формування головних компетентностей у школярів. Тому сьогодні у дошкільній галузі ставляться якісно нові цілі щодо підготовки дітей старшого дошкільного віку

до навчання в початковій школі та реалізації їхніх вікових можливостей у подальшому.

Погоджуємося з думкою О. Якименко про те, що успішний розвиток дитини в закладі дошкільної освіти неможливий без співпраці між педагогами та батьками. Це дає можливість максимально забезпечити гармонійний розвиток дитини як особистості [15, с. 59].

На цьому етапі важливо здійснювати педагогічний супровід батьків через надання консультацій чи методичних рекомендацій. На нашу думку, батьки та вихователі повинні створювати такі педагогічні умови для дітей, які б заклали основи для успішного подальшого шкільного життя.

Наступний, важливий педагогічний підхід до формування готовності дитини старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі, є безпосередньо сама підготовка до навчання через набуття дитиною соціальних навичок. Адже у школі діти повинні вміти взаємодіяти з іншими однолітками, вчителями, іншими учасниками освітнього процесу, дотримуватися правил, працювати в команді. Саме тому особливу увагу необхідно приділяти розвитку соціальних навичок, зокрема спілкуванню, вмінню ділитися з іншими, слухати, а також розв'язувати суперечки, зазначають науковці Т. Піроженко, І. Карабаєва, Л. Соловйова, Л. Хартман [9, с. 41].

О. Рейпольська акцентує увагу на проведенні інтегрованих занять, використанні інформаційно-комунікаційних технологій, співпраці з родиною, використанні сучасних комплексних програм. Інтегровані заняття є важливою формою роботи з дітьми, адже поєднання різних видів діяльності, зокрема з малювання, музики, математики, мовлення, ознайомлення з природою, буде сприяти формуванню у дітей уявлень про цілісність сприйняття світу [11, с. 13].

На сучасному етапі поширеним стає використання інформаційно-комунікаційних технологій. Адже використання інтерактивних дошок і навчальних програм буде сприяти розвитку пізнавальних процесів у дітей, про що наголошують науковці.

Використання сучасних комплексних програм, що готують дошкільників до соціально-економічних змін у суспільстві, наразі також широко використовують під час підготовки дітей старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі. Зокрема, програми «Впевнений старт», «Соняшник» тощо.

Загальним показником готовності дитини до школи є позитивне ставлення до шкільного навчання. Тому вченими Т. Філімоновою, Н. Черепанею виокремлені основні напрями роботи з дітьми старшого дошкільного віку, що спрямовані на формування когнітивних та емоційних навичок [13, с. 15; 14, с. 12].

Завдяки специфічним вправам, що включають заняття з логіки, розвитку мовлення, дрібної моторики та творчості, дитина стає підготовленішою до шкільного навчання. Заняття, на яких дитина вчиться розпізнавати емоції, розвивати саморегуляцію, також сприяють формуванню психологічної готовності.

Наступний напрям – формування у дитини старшого дошкільного віку такої важливої якості як дисциплінованість. Починаючи з раннього віку, діти набувають уявлень про певні моральні правила, яких дотримуються в суспільстві. Отже, важливо привчати дітей до режиму дня, до необхідності виконувати завдання та дотримуватися правил. Ці навички допомагають дітям адаптуватися у подальшому до вимог шкільного навчання.

Останній напрям – формування у дітей старшого дошкільного віку мотивації до навчання. Учені зауважують, що така мотивація є важливим чинником, який забезпечує бажання дитини вчитися. Ігри, у яких дитина бачить значення навчання та вивчає нові речі, можуть стати основою для розвитку інтересу до навчання.

Як бачимо, на сучасному етапі розвитку освіти, основними компонентами готовності дитини старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі виділяють: особистісну та мотиваційну готовність; інтелектуальну готовність; емоційно-вольову готовність; соціальну компетентність.

Перший компонент передбачає бажання дитини вчитися, чітко розуміти соціальну роль «школяра», вміння взаємодіяти з учнями, вчителями, батьками, а також уміння бути самостійною, другий – розвитку дитини образного мислення, мовлення, психічних процесів і формування загального уявлення про навколишнє середовище, третій – здатність дитини керувати власною поведінкою, дотримуючись моральних і соціальних правил, наполегливість, уміння працювати в команді. Останній компонент передбачає формування у дитини старшого дошкільного віку навичок комунікації, вміння не тільки висловлювати власну думку, але й слухати інших оточуючих.

Результати дослідження. Послугуючись працями науковців, визначені головні дефініції. Розкриті педагогічні підходи щодо готовності дитини старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі, а саме: індивідуалізацію навчання, комплексний підхід, ігровий підхід, проєктно-тематичний підхід, педагогіку партнерства, технології раннього розвитку, підготовку до навчання через набуття соціальних навичок на сучасному етапі.

Висновки з даного дослідження. Отже, формування готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі – це не лише набір знань і навичок, а й підготовка дитини до нових соціальних ролей, навчальної діяльності та соціалізації в школі. Сучасні педагогічні підходи акцентують увагу на індивідуалізації, використанні ігрових і проєктних методів, інтеграції різних аспектів розвитку та на взаємодії з батьками. Тільки комплексний підхід дозволяє досягти найкращих результатів у підготовці дітей до навчання в школі.

Перспективи подальших розвідок. Представлена стаття не розкриває всіх аспектів проблеми готовності дитини старшого дошкільного віку до навчання у початковій школі. Тому подальші перспективи та наукові розвідки вбачаємо у розширенні сучасних педагогічних підходів через інноваційні технології розвитку дітей.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти. URL: <http://bit.do/fPRLK>
2. Богуш А. Дошкільна і початкова ланки освіти – сходинки наступності. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2017. № 28. С. 23–27.
3. Бризюк Л. Наступність дошкільної початкової освіти у час змін. *Готовність дитини старшого дошкільного віку до систематичного навчання в школі*: матеріали Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2023. С. 47–52.
4. Варченко М., Черногуб Л. Співпраця дошкільного закладу і школи у підготовці дитини до школи. *Готовність дитини старшого дошкільного віку до систематичного навчання в школі*: матеріали Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2023. С. 53–58.
5. Закон України «Про дошкільну освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>
6. Косенчук О. Формування компетентностей дитини: наступність дошкільної та початкової освіти. *Вісник НАПН України*. 2021. № 3 (2). С. 1–6. URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/222/269>
7. Максименко С., Максименко К. Готовність дитини до навчання. Київ : Мікрос-СВС, 2023. 94 с.
8. Національної стратегії розвитку освіти в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text>.
9. Піроженко Т., Карабаєва І., Соловйова Л., Хартман О. Якісна та кількісна характеристика готовності старших дошкільників до навчання у школі. *Психологічний часопис*. 2023. Том 9. № 1. С. 41–49. <https://doi.org/10.31108/1.2023.9.1.4>
10. Поніманська Т. Дошкільна педагогіка. Київ : Академія, 2006. 456 с.
11. Рейпольська О. Можливості застосування інформаційно-комунікаційних технологій для забезпечення якості освітнього процесу ЗДО. *Освітній процес в закладах дошкільної освіти в умовах воєнного стану: теорія, практика, інновації* : збірник матеріалів конференції. Київ, 2022. С. 247–253. URL: <https://ipv.org.ua/wp-content/uploads/2022/12/Zbirnyk.pdf>.
12. Холтобіна О. Наступність між дошкільною та початковою освітою. *Готовність дошкільника до систематичного шкільного навчання* : матеріали Всеукр. наук.-пед. підвищення кваліфікації. Львів ; Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 22–23.
13. Філімонова Т. В. Психолого-педагогічна підготовка дітей до школи : навч.-метод. посіб. Миколаїв : СПД Румянцева, 2020. 218 с.
14. Черепаня Н. І. Організаційно-педагогічні умови підготовки дітей до школи : автореф. дис. ... канд. пед. наук. Одеса, 2006. 21 с.
15. Якименко О. Заклад дошкільної освіти як комплексне середовище розвитку дитини. *Стратегії розвитку дошкільної освіти в умовах сьогодення* : збірник матеріалів III Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. Кропивницький : ФОП Піскова М. А., 2025. С. 59–61.

References

1. *Bazovyi komponent doshkilnoi osvity [Basic component of preschool education]*. Retrieved from <http://bit.do/fPRLK> [in Ukrainian].
2. Bohush, A. (2017). Doshkilna i pochatkova lanky osvity – skhodynyk nastupnosti [Preschool and primary education – steps of continuity]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka. Psykholohiia. Pedahohika [Teacher education: theory and practice. Psychology. Pedagogy]*, 28, 23-27 [in Ukrainian].
3. Bryziuk, L. (2023). Nastupnist doshkilnoi pochatkovoї osvity u chas zmin [Continuity in Preschool and Early Primary Education in Times of Change]. In *Hotovnist dytyny starshoho doshkilnoho viku do systematichnoho navchannia v shkoli [The Readiness of Older Preschool Children for Formal Schooling at School]*: materialy Vseukr. nauk.-prakt. onlain-konf. (pp. 47-52). Kyiv: Instytut psykholohii imeni H.S. Kostiuka NAPN Ukrainy [in Ukrainian].
4. Varchenko, M., & Chornohub, L. (2023). Spivpratsia doshkilnoho zakladu i shkoly u pidhotovtsi dytyny do shkoly [Cooperation between Kindergarten and School in Preparing Children for School]. In *Hotovnist dytyny starshoho doshkilnoho viku do systematichnoho navchannia v shkoli [The Readiness of Older Preschool Children for Formal Schooling at School]*: materialy Vseukr. nauk.-prakt. onlain-konf. (pp. 53-58). Kyiv: Instytut psykholohii imeni H.S. Kostiuka NAPN Ukrainy [in Ukrainian].
5. *Zakon Ukrainy "Pro doshkilnu osvitu" [Law of Ukraine "On Preschool Education"]*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> [in Ukrainian].
6. Kosenchuk, O. (2021). Formuvannia kompetentnosti dytyny: nastupnist doshkilnoi ta pochatkovoї osvity [Formation of a child's competencies: continuity of preschool and primary education]. *Visnyk NAPN Ukrainy [Child's readiness for learning]*, 3 (2), 16-26. Retrieved from <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/222/269> [in Ukrainian].
7. Maksymenko, S., & Maksymenko, K. (2023). *Hotovnist dytyny do navchannia [A Child's Readiness for Schooling]*. Kyiv: Mikros-SVS [in Ukrainian].
8. *Natsionalna stratehiia rozvytku osvity v Ukraini [National Strategy for the Development of Education in Ukraine]*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text> [in Ukrainian].
9. Pirozhenko, T., Karabaieva, I., Soloviova, L., & Khartman, O. (2023). Yakisna ta kilnisna kharakterystyka hotovnosti starshykh doshkilnykiv do navchannia u shkoli [Qualitative and quantitative characteristics of senior preschoolers' readiness for school]. *Psykhologichnyi chasopys [Psychological magazine]*, 9, 41-49 <https://doi.org/10.31108/1.2023.9.1.4> [in Ukrainian].
10. Ponimanska, T. (2006). *Doshkilna pedahohika [Preschool pedagogy]*. Kyiv: Akademiia [in Ukrainian].
11. Reipolska, O. (2022). Mozhlyvosti zastosuvannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii dlia zabezpechennia yakosti osvitnoho protsesu ZDO [Possibilities of using information and communication technologies to ensure the quality of the educational process of secondary education]. In *Osvitnii protses v zakladakh doshkilnoi osvity v umovakh voiennoho stanu: teoriia, praktyka, innovatsii [Educational process in preschool institutions under martial law: theory, practice, innovations]*: zbirnyk materialiv konferentsii (pp. 247-253). Kyiv. Retrieved from <https://ipv.org.ua/wp-content/uploads/2022/12/Zbirnyk.pdf> [in Ukrainian].
12. Kholtochina, O. (2023). Nastupnist mizh doshkilnoiu ta pochatkovoiu osvitoiu [Continuity between preschool and primary education]. In *Hotovnist doshkilnyka do systematichnoho shkilnoho navchannia [Readiness of a preschooler for systematic schooling]*: materialy Vseukr. nauk.-ped. pidvyshchennia kvalifikatsii (pp. 22-23). Lviv; Torun: Liha-Pres [in Ukrainian].
13. Filimonova, T. V. (2020). *Psykhologo-pedahohichna pidhotovka ditei do shkoly [Psychological and pedagogical preparation of children for school]*: navch.-metod. posib. Mykolaiv: SPD Rumiantseva [in Ukrainian].
14. Cherepania, N. I. (2006). *Orhanizatsiino-pedahohichni umovy pidhotovky ditei do shkoly [Organizational and pedagogical conditions for preparing children for school]*. (Extended abstract of PhD diss.). Odessa [in Ukrainian].
15. Yakymenko, O. (2025). Zaklad doshkilnoi osvity yak kompleksne seredovyshe rozvytku dytyny [The Preschool Educational Institution as a Holistic Environment for a Child's Development]. In *Stratehii rozvytku doshkilnoi osvity v umovakh sohodennia [Strategies for the Development of Preschool Education in the Current Context]*: zbirnyk materialiv III Vseukr. nauk.-prakt. internet-konf. (pp. 59-61). Kropyvnytskyi: FOP Piskova M. A. [in Ukrainian].

Дата надходження до редакції
авторського оригіналу: 06.02.2026